

GRAMATİK ÇÖZÜMLEMENİN KURAMSAL TARİHİ

Nahiv-Anlam İlişkisi Üzerine Bir İnceleme

Kitap, anlam madenlerinin harekete geçirilmesine dair bir cümle ile başlıyor. Nahiv ilminin mana ile olan derin ilişkisine işaret eden bu cümlelerin mefhumu, kitabın altı bölümünde yer alan altı temel tartışmada da alt metin olarak kendini gösteriyor.

Dil bilimsel çözümleme düzeylerini temsil eden ses, biçim, söz dizimi ve anlam kategorileri üzerinden kurgulanan kitap; bu bağlamda lafız, mana ve nazım kavramları etrafında şekilleniyor.

Ahlak, estetik ve bilgi alanlarını kuşatan "Bizi iyilik, güzellik ve doğruluktan ayırma." niyazıyla...

GRAMATİK ÇÖZÜMLEMENİN KURAMSAL TARİHİ

Nahiv-Anlam İlişkisi Üzerine Bir İnceleme

Bünyamin Aydın

Bünyamin Aydın

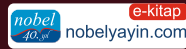
GRAMATİK ÇÖZÜMLEMENİN KURAMSAL TARİHİ

Nahiv-Anlam İlişkisi Üzerine Bir İnceleme

Bünyamin Aydın

www.nobelbilimsel eserler.com

GRAMATİK ÇÖZÜMLEMENİN KURAMSAL TARİHİ

Nahiv-Anlam İlişkisi Üzerine Bir İnceleme

Bünyamin Aydın

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iii
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ.....	1
I. DOĞANIN BİLGİSİ-DİLİN BİLGİSİ.....	7
1. Adların Doğruluğu: Physis-Nomos yahut Tevkif-İstilah	7
2. Varlığın Dört Belirlenimi	11
2.1. Aristoteles: Semboller (σύμβολα)	11
2.2. Câhız: Gösterge Türleri (الدَوَال الخمسة)	14
2.3. Gazzâlî: Merâtibu'l-Vucûd	17
3. Dilde Düzenlilik: İttirat-Şüzûz yahut Analogistler-Anomalistler	19
II SÎBEVEYHÎ: MANA.....	23
1. el-Kitâb'ın Öncülleri	23
1.1. Tarihsel Bağlam yahut "Post Hoc Ergo Propter Hoc"	27
1.2. İstilah/Muhteva Benzerliği İddiası	33
1.2.1. Sîbeveyhî'nin Üçlü Kelime Tasnifini Aristo'da Bulmak Mümkün mü?	35
1.2.2. Sîbeveyhî'nin İfadeleri Aristo'nun Tanımlarıyla Örtüşüyor mu?	42
2. Fesâdu'l-Ma'nâ: Hareke ve Delâlet: Sözdizimsel Bulanıklık.....	55
3. Gramatik Çözümlemenin İstikameti: Yorumcunun Eğilimleri (İrâde-i Muhâtab)...	66
4. Metadilin İnşası: Sentaktik Anlam-Semantik Anlam	69
4.1. Gramatik İşlevler: İstikâmet/İhâle	76
4.2. Semantik Geçerlilik: Sıdk/Kizb	79
4.2.1. Vaz'a Uygunluk	79
4.2.2. Tevârüd (Münâsebe Mu'cemiyye) yahut Seçme Kuralları	80
4.3. Gramatik Fâil-Semantik Fâil Ayrımı	87
III İBN CİNNÎ: LAFZIN GÜCÜ-MANANIN GÜCÜ	93
1. Delâletin Üç Türü	93
2. Sınâî Delâlet: İhtiyât Teorisi ve Emn	98

2.1. İbn Cinnî'de "Emn" Kavramı ve Ef'ale (أَفْعَل) Sıygası	101
2.2. Kehf Sûresi Yirmi Sekizinci Âyetteki (أَغْلَقْنَا) İfadesine Dair Bazı Yorumlar ..	104
2.3. Ef'ale (أَفْعَل) Sıygasına İlişkin İbn Cinnî Öncesi Musâdefe Yorumları ...	110
3. İştikâk	115
4. Telâkî, Tesâkub, İmsâs yahut Ses-Anlam Simgeciligi	122
5. İhbâr-İnşâ Karşıtlığı: Teorik Zorunluluk ve Mahzûf Âmil Teorisi	129
IV ABDULKÂHİR EL-CURCÂNÎ: NAZM.....	131
1. Câhız ve Matrûh Manalar.....	132
2. Anlamın Anlamı.....	142
3. Ta'lik ve Fesahat: Sentagmatik (Dizimsel) Bağıntılar.....	144
4. Gramatik Terkip-Anlamsal Terkip	148
5. Rûtbe.....	155
5.1. Umûmu's-Selb.....	155
5.2. Takdim-Kasr İlişkinine Dair Bir Tartışma	158
5.2.1. Fâtîha Sûresi Beşinci Âyete İlişkin Zemahşerî Öncesi Yorumlar....	161
5.2.2. Zemahşerî Öncesi Nahiv Kaynaklarında Takdim Yorumları ve Curcânî	163
5.2.3. Ebû Hayyân'ın Zemahşerî Eleştirisinin Kritiği	171
V İBN MADÂ: ÂMİL TEORİSİ ve LİSAN UĞRUNA KELAMIN TAHRİFİ.....	177
1. Kazuistik Gramer	178
2. İbn Madâ'nın Mahzûf Âmil Tasnifi.....	179
VI İBN HİŞÂM: İ'RÂBİN MANAYA TEVAKKUFU: ALÂMET-KONUM.....	185
1. Sözlük Kelimeleri-İşlev Kelimeleri	186
2. Tevakkuf Teorisi.....	189
2.1. İ'râbın Sözlüksel Anlama Tevakkufu.....	193
2.2. İ'râbın Bağlamsal Anlama Tevakkufu	197
2.3. Yâsîn Sûresi Altıncı Âyete İlişkin Yorumlar ve İbn Hişâm.....	203
SONUÇ YERİNE	211
KAYNAKÇA.....	215
KİŞİ ADLARI DİZİNİ.....	237
YAZAR HAKKINDA.....	241